

Praktiske Ferdigheter

Momentliste F01–F10

ELMED219 / BMED365

Universitetet i Bergen

Våren 2026

Oversikt

F01: Kjøre Jupyter Notebooks i Google Colab

Hva er Jupyter Notebooks?

- Interaktive dokumenter som kombinerer kode, tekst og visualiseringer
- Kjør Python-kode celle for celle
- Standard i datavitenskapelig arbeid

Google Colab:

- Gratis sky-basert Jupyter-miljø fra Google
- Ingen installasjon – kjører i nettleseren
- Gratis GPU-tilgang (viktig for dyplæring!)
- Integrert med Google Drive

Kom i gang:

- ① Gå til colab.research.google.com
- ② Logg inn med Google-konto
- ③ “New notebook” eller åpne fra GitHub

F02: Bruke Python-variableler, lister og enkle funksjoner

Variabler:

```
alder = 45          # int
navn = "Pasient_A" # str
risiko = 0.73       # float
er_syk = True       # bool
```

Lister:

```
symptomer = ["hodepine", "kvalme", "tretthet"]
verdier = [1.2, 3.4, 5.6, 7.8]
symptomer.append("feber") # Legg til element
```

Funksjoner:

```
def beregn_bmi(vekt, hoyde):
    return vekt / (hoyde ** 2)

bmi = beregn_bmi(70, 1.75) # -> 22.9
```

F03: Importere og bruke biblioteker (numpy, pandas, matplotlib)

Import av biblioteker:

```
import numpy as np  
import pandas as pd  
import matplotlib.pyplot as plt
```

NumPy:

- Numeriske beregninger
- Arrays og matriser
- Matematiske funksjoner

```
arr = np.array([1, 2, 3])  
mean = np.mean(arr)
```

Pandas:

- Datamanipulering
- DataFrames (tabeller)
- CSV, Excel I/O

```
df = pd.read_csv("data.csv")  
df.head()
```

F04: Lese og inspirere datasett med pandas

Lese data:

```
df = pd.read_csv("pasienter.csv")
```

Inspirere data:

```
df.head()          # Første 5 rader  
df.info()         # Kolonnetyper, nullverdier  
df.describe()     # Statistikk for numeriske kolonner  
df.shape          # (antall rader, antall kolonner)  
df.columns        # Kolonnenavn
```

Filtrering og utvalg:

```
# Velg kolonner  
df[["alder", "diagnose"]]  
  
# Filtrer rader  
eldre = df[df["alder"] > 65]
```

F05: Trene en enkel modell med scikit-learn

Typisk ML-workflow:

```
from sklearn.model_selection import train_test_split
from sklearn.tree import DecisionTreeClassifier
from sklearn.metrics import accuracy_score

# 1. Forbered data
X = df[["feature1", "feature2"]]
y = df["label"]

# 2. Del i trening og test
X_train, X_test, y_train, y_test = train_test_split(
    X, y, test_size=0.2, random_state=42)

# 3. Lag og tren modell
model = DecisionTreeClassifier()
model.fit(X_train, y_train)

# 4. Evaluer
```

F06: Visualisere resultater med matplotlib

Grunnleggende plotting:

```
import matplotlib.pyplot as plt

# Linjediagram
plt.plot([1, 2, 3, 4], [10, 20, 25, 30])
plt.xlabel("Tid"); plt.ylabel("Verdi")
plt.title("Min figur")
plt.show()
```

Histogram:

```
plt.hist(df["alder"], bins=20)
plt.xlabel("Alder")
plt.show()
```

Scatter plot:

```
plt.scatter(df["x"], df["y"])
plt.xlabel("X"); plt.ylabel("Y")
plt.show()
```

Seaborn

import seaborn as sns – Penere visualiseringer med enkel kode!

F07: Bruke NetworkX for enkel nettverksanalyse

Opprett og manipuler grafer:

```
import networkx as nx

# Opprett graf
G = nx.Graph()
G.add_nodes_from(["P1", "P2", "P3", "P4"])
G.add_edges_from([(("P1", "P2"), ("P2", "P3")), ("P1", "P3")])

# Grunnleggende analyse
print(f"Antall noder: {G.number_of_nodes()}")
print(f"Antall kanter: {G.number_of_edges()}")

# Sentralitet
deg_cent = nx.degree_centrality(G)
print(f"Degree centrality: {deg_cent}")

# Visualisering
nx.draw(G, with_labels=True, node_color="lightblue")
```

F08: Bygge og tren en modell med PyTorch

Enkel MLP i PyTorch:

```
import torch
import torch.nn as nn

class SimpleMLP(nn.Module):
    def __init__(self, input_size, hidden_size, num_classes):
        super().__init__()
        self.fc1 = nn.Linear(input_size, hidden_size)
        self.relu = nn.ReLU()
        self.fc2 = nn.Linear(hidden_size, num_classes)

    def forward(self, x):
        out = self.fc1(x)
        out = self.relu(out)
        out = self.fc2(out)
        return out

model = SimpleMLP(784, 128, 10) # MNIST-eksempel
```

F09: Bruke AI-verktøy (ChatGPT, Gemini) som kodehjelp

AI som programmeringspartner:

Nyttige bruksområder:

- Forklare kode: "Hva gjør denne funksjonen?"
- Feilsøking: "Hvorfor får jeg denne feilmeldingen?"
- Forslag: "Hvordan kan jeg gjøre dette mer effektivt?"
- Dokumentasjon: "Hvilke parametre tar denne funksjonen?"
- Generere kode: "Skriv en funksjon som..."

Tips for effektiv bruk:

- ① Vær spesifikk i spørsmålene
- ② Inkluder kontekst (feilmelding, kodeeksempel)
- ③ Verifiser alltid AI-generert kode
- ④ Bruk som læringsverktøy, ikke bare kopier

Gemini i Colab

Gemini er integrert direkte i Google Colab – bruk det!

F10: Skrive enkle dokumenter med LaTeX/Overleaf

LaTeX = profesjonelt dokumentformat

Hvorfor LaTeX?

- Standard i akademisk publisering
- Utmerket for formler og figurer
- Versjonskontroll (tekst-basert)

Grunnleggende struktur:

```
\documentclass{article}
\usepackage[utf8]{inputenc}

\title{Min rapport}
\author{Student}
\date{Januar 2026}

\begin{document}
\maketitle
\section{Introduksjon}
```

Oppsummering: Praktiske ferdigheter

Jupyter og Python:

- F01–F04: Colab, variabler, lister, funksjoner, pandas

Maskinlæring:

- F05–F06: scikit-learn workflow, matplotlib visualisering

Spesialisert:

- F07: NetworkX for nettverksanalyse
- F08: PyTorch for dyplæring

Verktøy:

- F09: AI-assistenter som kodehjelp
- F10: LaTeX/Overleaf for akademisk skriving

Lynkurs og Labs

Alle disse ferdighetene praktiseres gjennom Lynkurset og Lab 0–3. Øving gir mestring!